

**CUM SĂ CREȘTI
UN COPIL
EXTRAORDINAR
PRIN METODA MONTESSORI**

TIM SELDIN

Președintele Fundației Montessori

Introducere 6

de ce Montessori?

Suișurile și coborâșurile vieții de părinte 10

Ce este Montessori? 12

Fazele sensibile pentru învățare 14

Magia școlilor Montessori 18

Chiar din prima zi 22

Copilul în creștere 30

Cămin adaptat la nevoile copilului 32

Amenajarea unui dormitor perfect 34

Adaptarea casei la nevoile unui copil

în creștere 38

Priviți și urmați-vă copilul 46

descoperind cu ajutorul simțurilor

Cum faci copiii atenți la simțurile lor 50

Cum percep bebelușii lumea din jur 52

Coșul cu comori 56

Activități senzoriale care ajută copilul

să învețe 60

lasă-mă pe mine

Ajută-mă să fac singur 76

Copiii adoră să lucreze și să se joace 78

Deprinderea obiceiurilor de igienă 86

Arta de a se îmbrăca 92

Ajutorul în gospodărie 98

menține buna înțelegere

Crearea unui climat iubitor 108

Cum gestionăm crizele de furie 112

O abordare pozitivă a disciplinei 118

Lecții de amabilitate și de politețe 122

Rezolvarea problemelor la masa păcii 126

Controlul asupra televizorului 130

explorând lumea din jur

Copiii – mici cercetători 134

Lucrul în grădina familiei 138

O plimbare prin pădure 142

Creați-vă propriul muzeu al naturii 146

Jocuri de grup inspirate din natură 148

Reînvierea culturii popoarelor 152

O aniversare în stil Montessori 156

e timpul pentru învățat

Bazele procesului de învățare 162

Drumul scris către citit 170

Primii pași în matematică 176

Explorarea științelor la voi acasă 180

Se potrivește filosofia Montessori

copilului vostru? 184

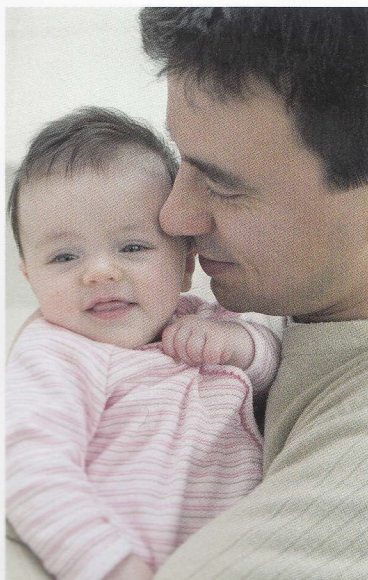
Adrese și site-uri utile 188

Index și mulțumiri 189

suișurile și coborâșurile vieții de părinte

Copiii sunt unul dintre cele mai mari daruri ale vieții, dar creșterea unui copil care să dăruiască fericire și să fie fericit, în societatea modernă, poate fi o provocare pentru oricare părinte.

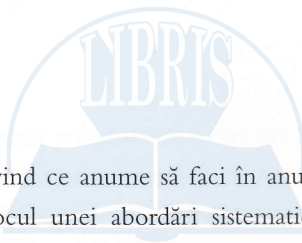

O legătură pe viață. Din momentul în care se nasc, copiii devin centrul universului nostru.

Legătura dintre noi și copiii noștri se formează dinainte de naștere și ține toată viața. De-a lungul anilor, suntem alături de ei când învață să zâmbească, să meargă de-a bușilea, să rostească primele cuvinte, să facă primii pași, marcând împreună etapele care formează călătoria lor spre maturitate.

Pentru cei care au copii viața nu e întotdeauna ușoară. Uneori, pe lângă îmbrățișări și dezmierdări, avem parte de nopți albe, de momente în care sunt bolnavi, de crize de isterie și certuri cu frații și surorile, precum și de multe alte provocări care fac parte din viața de părinte. Pe măsură ce cresc, copiii noștri se pare că ajung să ne cunoască mai bine decât o facem noi înșine. Ei învață pe ce butoane să apese ca să ne înfurie și cum ne pot manipula ca să cedăm în fața dorințelor lor. Există momente în care odată cu copilul ne dorim să fi primit și un manual de instrucțiuni parentale.

Nu e ceva neobișnuit ca părinții să fie nesiguri de felul în care să crească niște copii buni în lumea modernă în care trăim. Peste tot în jurul lor, copiii noștri văd și aud alți copii care le răspund obraznic părinților, care se ceartă la locul de joacă și își spun unul altuia vorbe urâte. Sfaturile pentru părinți abundă în acest sens, dar nu par să funcționeze prea bine, în mare parte deoarece tind să ofere o abordare tip carte de bucate, cu sugestii

detaliat privind ce anume să faci în anumite situații, în locul unei abordări sistematice și cuprinzătoare a modului de a fi părinte.

o abordare diferită Viața mea a fost profund marcată de munca unei femei extrem de inteligente: Maria Montessori. Când eram copil, am învățat la o școală minunată care se inspira după principiile ei, iar ca adult am avut privilegiul de a predă și, mai târziu, de a conduce aceeași școală timp de 25 de ani. Mesajul, observațiile și strategiile ei practice au influențat sute de mii, dacă nu chiar milioane de părinți și copii de pe tot globul. Abordarea Montessori este mai cunoscută în școlile care îi poartă numele, însă este la fel de utilă și de ușor de adoptat și acasă.

Principiile Montessori de lucru cu copiii se aplică încă de la naștere (sau din fragedă pruncie) și se consolidează de-a lungul anilor, pe măsură ce copiii devin mai maturi. Înțelese corect, ele au avantajul că se potrivesc mai multor tipuri de personalități. Este vorba despre un sistem care a fost testat în ultimii o sută de ani și care poate fi implementat total sau parțial. Încercați-l și veți descoperi că vi se potrivește și vouă!

Pentru a face acest lucru nu este nevoie să deveniți profesor Montessori și nici nu e nevoie să creați acasă o școală Montessori. Punând în aplicare cât mai multe dintre sugestiile din carte acasă și în viața voastră de familie, cred că veți deveni mult mai eficienți ca părinți și mai capabili să creați un cămin plin de căldură, dragoste, blândețe și respect.

Pe fugă Pe măsură ce copiii cresc, provocările parentale devin din ce în ce mai solicitante, dar și satisfacțiile sunt pe măsură.

ce este Montessori?

Acum o sută de ani, o tânără italiancă a abordat în mod diferit educația, bazându-se pe principii precum încurajarea și respectul.

Maria Montessori s-a născut în anul 1870 în Italia, o țară care, la vremea aceea, era foarte conservatoare în ceea ce privește atitudinea față de femei. În ciuda multor obstacole, Montessori a fost prima femeie din Italia care a devenit doctor. Ea a continuat să predea la Facultatea de Medicină a Universității din Roma și, în cadrul clinicilor gratuite din sânul acesteia, a intrat des în contact cu copiii celor săraci. Prin munca sa, ea a căpătat convingerea că toți copiii se nasc cu un potențial uman uimitor, care se poate dezvolta numai dacă adulții le oferă stimularea necesară în primii ani de viață.

Nerăbdătoare să-și dovedească teza, Montessori a început în 1907 să conducă o creșă pentru copiii clasei muncitoare care erau prea mici ca să meargă la școală. Situată într-una dintre cele mai urâte mahalale ale Romei, aceasta a devenit prima ei Casa dei Bambini, „casă a copiilor“. Condițiile de aici erau îngrozitoare și mulți dintre copiii care o frecventau erau agresivi, agitați și turbulenți.

Montessori și-a început munca învățându-i pe copiii mai mari să ajute la treburile gospodărești de zi cu zi. Spre uimirea ei, copiii de trei și de patru ani erau foarte încântați să învețe abilitățile practice de viață. În scurt timp, acești copii aveau grijă de școală, ajutând la pregătirea și servirea mesei și la menținerea unui mediu de lucru curat. Comportamentul lor s-a schimbat, din ștrengarii care vagabondau pe străzi devenind modele de amabilitate și bunăvoință.

lumea unui copil Montessori și-a dat seama că cei mici se simt frustrați într-o lume pe dimensiunea adulților, așa că a comandat carafe și

boluri miniaturale și a găsit cuțite care puteau fi mânuite de mâinile mici ale copiilor. I-a rugat pe tâmplari să construiască mese și scaune potrivite pentru copii și care să fie suficient de ușoare pentru ca aceștia să le mânuiască fără ajutorul adulților. Copiilor le plăcea să stea pe podea, așa că le-a pus la dispoziție covorașe care să definească spațiul lor de lucru, iar ei au învățat repede să le ocolească astfel încât să nu-și deranjeze colegii.

După ce și-a petrecut nesfârșite ore observând și interacționând cu copiii, Montessori a ajuns la concluzia că ei trec prin mai multe etape de dezvoltare (vezi paginile 14-17), fiecare dintre ele caracterizându-se prin înclinații, interese și moduri de gândire specifice. A descoperit că, în fiecare etapă de dezvoltare, copiii au propria logică, propriile preferințe pentru anumite activități, precum și tendințe naturale de comportament.

Ea a observat cum reacționează copiii într-un mediu calm și ordonat în care fiecare lucru își are locul lui. A urmărit felul în care copiii au învățat să-și controleze mișcările și le-a remarcat nemulțumirea atunci când liniștea le era tulburată în momentul când unii dintre ei se împiedicau sau scăpau ceva pe jos. Ea le-a oferit șansa să-și dezvolte sentimentul de independență, dându-și seama de nivelul din ce în ce mai ridicat de respect față de sine și încredere în sine pe care-l dobândeau pe măsură ce erau învățați și încurajați să facă lucruri de unii singuri.

interes pe scară internațională Primul cămin pentru copii s-a bucurat fără întârziere de aprecieri și a trezit interes în lumea întreagă. Ca om de știință respectat pe plan internațional, Montessori s-a bucurat de o credibilitate rar întâlnită și a reușit să capteze atenția liderilor naționali, a oamenilor de știință, a liderilor de sindicat și a proprietarilor de fabrici, a profesorilor și a mamelor. Ea a renunțat la cariera medicală pentru a se devota în întregime întemeierii de școli Montessori peste tot în lume. A militat permanent pentru drepturile și potențialul intelectual al copiilor și și-a continuat cercetările până când a murit, în 1952.

Munca Mariei Montessori este continuată și azi. Abordarea ei metodică poate fi reprodusă și susținută aproape în orice situație. Unii oameni sunt atrași de comportamentul calm și responsabil pe care îl manifestă acești elevi, apreciind dragostea lor pentru învățătură. Alții salută libertatea, spontaneitatea și independența pe care sistemul Montessori le oferă copiilor mici.

Un nou început Medicul italian Maria Montessori a pus bazele unui nou sistem în ceea ce privește educația copiilor.

arta de a se îmbrăca

Nu va trece mult timp și copilul se va dezbrăca și se va îmbrăca singur cât ai clipi.

Între vârsta de șase luni și un an, majoritatea copiilor încep să întindă o mână sau un picior în timp ce sunt îmbrăcați. Pe la 18 luni, mulți copii încep să poarte chiloței, la fel ca frații sau ca prietenii lor mai mari (vezi paginile 90–91). Unora e posibil să le placă să se îmbrace și să se dezbrace singuri, și nu e ceva neobișnuit ca, la vârsta aceasta, să înceapă să probeze hainele fraților mai mari sau ale părinților. Acestea sunt semne că micuțul este pregătit să se îmbrace singur.

Când dă semne de interes față de haine, acordați-vă timp să vă jucați de-a îmbrăcatul cu fulare, căciuli și papuci de casă. Așezați-vă pe podea lângă copil și îmbrăcați-vă împreună cu pantaloni, apoi cu șosete și cu un tricou. Transformați demonstrația într-un joc.

totul la îndemână Dacă vă aduceți aminte, atunci când am povestit despre organizarea camerei copilului (vezi paginile 41–43), am vorbit despre cât de important este să aveți cuiere, umerase, rafturi și coșuri care să fie suficient de joase încât copilul să ajungă singur la ele și sertare pe care să le deschidă cu ușurință fără ajutorul cuiva. Uitați-vă cu atenție prin cameră și asigurați-vă că totul e la îndemână.

Măiestrie totală Oferiți-i copilului timp să exerseze și va ajunge să se descurce chiar și cu cele mai complicate închizători.

La început exersează

Încurajați-vă copilul să exerseze îmbrăcatul sub alte forme înainte de a începe să se îmbrace pe el.

Încheiatul nasturilor Poate exersa încheiatul și descheiatul nasturilor pe o haină cu nasturi mari pusă pe podea.

Suport special pentru legatul panglicilor Acest cadru are panglici în două culori diferite, câte una de fiecare parte, pentru a exersa abilitatea de a lega funde.

Mă pot îmbrăca singur! În jurul vârstei de 18 luni, copilul poate deveni interesat să se îmbrace singur.

Pe măsură ce copiii cresc și devin mai independenți, ar fi indicat să le oferiți opțiuni. Puneți-le la dispoziție două ținute din care să aleagă în fiecare dimineață. Când se lasă seara, discutați cu privire la hainele pe care și-ar dori să le poarte a doua zi dimineața. Puteți să-i ajutați cumpărând haine care să fie ușor de îmbrăcat și de dezbrăcat de către copilul mic. Căutați pantaloni cu elastic în talie, nu cu fermoar. Evitați hainele cu mulți nasturi sau cu fermoare, până în momentul când copilul devine pregătit să se bucure de această provocare. Alegeți pantofi în care se bagă piciorul direct sau care se încheie cu arici. Încercați să fiți răbdători în timp ce copilul învață să se îmbrace singur. Cei mici au nevoie de mult exercițiu.

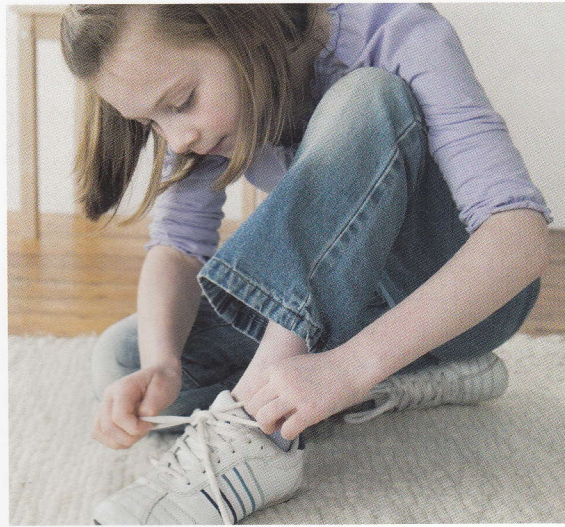
PENTRU ÎNCEPUT Când copilul este pregătit să deprindă abilitatea de a se îmbrăca singur, poate începe punându-și singur o căciulă, un fular sau orice alt accesoriu simplu.

CU ȘOSETELE-N PICIOARE Copilul va avea nevoie de multă dexteritate pentru a-și pune singur șosetele. Arătați-i cum să le ruleze și să le tragă pe laba piciorului.

ÎNCĂLȚĂRI CU ARICI Când devin pregătiți să se încălțe singuri, copiii vor învăța cel mai ușor să se încălțe cu pantofi cu arici.

LEGATUL ȘIRETURILOR E nevoie de mult exercițiu pentru a lega șireturile. Un suport cu panglici (pagina anterioară) este util când copilul începe să deprindă această abilitate.